

BIULETYN INFORMACYJNY NR 3/99

KOLEGIUM SĘDZIÓW

POLSKIEGO ZWIĄZKU SZACHOWEGO

Warszawa - Bydgoszcz, listopad 1999

Treść numeru

1. Posiedzenie Kolegium Sędziów PZSzach
2. Ramowy regulamin działania Kolegium Sędziów WZSzach
3. Sprostowanie Prezesa PZSzach do Biuletynu nr 1/99
4. Licencje sędziowskie w roku 2000
5. Oświadczenie sędziowskie
6. Ankieta dla WZSzach
7. Kontrowersyjny pat - c.d.
8. Wytoczne w sprawie obsady sędziowskiej dla organizatorów
9. Wykaz licencjonowanych sędziów szachowych
10. Przykładowy test egzaminacyjny na klasę centralną

Posiedzenie Kolegium Sędziów PZSzach

Warszawa, 23 października 1999, skrót protokołu

Obecni: Tomasz Delega, Jan Frankiewicz, Ulrich Jahr, Zygmunt Ryll, Paweł Suwarski, Czesław Szmigielski

Nieobecni: Jacek Janicki, Kajetan Przysiecki. Obydwaj nieobecni koledzy poinformowali o powodach swojej nieobecności.

Z. Ryll przedstawił powody odwołania centralnego kursu sędziowskiego. Na kurs zgłosiły się jedynie cztery osoby. Zdaniem Z. Rylla złożyło się na to wiele czynników: niedogodny termin kursu, przesunięcie kursu o jeden dzień (zamiast niedzieli środa), a także niewielkie zapotrzebowanie na kurs w środowisku sędziów szachowych. T. Delega wspomniał dodatkowo o reformie administracyjnej kraju, a także o wymogach jakie zostały postawione przed uczestnikami kursu (m.in. licencja). Zdaniem P. Suwarskiego kurs jest zbyt długi i należało by go skrócić do maksimum 3 dni. P. Suwarski zgłosił również swoje uwagi co do wymogów jakie są stawiane sędziom, którzy zamierzają zdobywać klasy centralne.

Zebrani postanowili, że w chwili obecnej Kolegium nie powinno wyznaczać następnego terminu kursu. Do wojewódzkich związków szachowych (kolegiów wojewódzkich) zostanie rozesłana ankieta z prośbą podanie imiennej listy sędziów, którzy są zainteresowani podnoszeniem kwalifikacji na centralnym kursie sędziowskim.

Zebrani postanowili, że następna Sprawozdawczo-Wyborcza Ogólnopolska Konferencja Sędziów Szachowych odbędzie się w miesiąc po Sprawozdawczo-Wyborczym Walnym Zgromadzeniu Delegatów Polskiego Związku Szachowego, którego termin zostanie ustalony na Statutowym Walnym Zgromadzeniu Delegatów w Warszawie w dniu 11 grudnia br. W planie konferencji, prócz spraw regulaminowych, powinna się znaleźć część szkoleniowa. Ostateczny termin i miejsce oraz plan Konferencji zostaną ustalone na następnym posiedzeniu Kolegium.

Podjęto jednomyślną uchwałę, upoważniającą przewodniczącego do zgłoszenia na WZD PZSzach wniosku, aby przy wyborach Zarządu pozostawić jedno nie obsadzone miejsce dla nowego przewodniczącego Kolegium, który zostanie wybrany miesiąc później.

U. Jahr przedstawił propozycję ramowego regulaminu działania Wojewódzkiego Kolegium Sędziów. Szczególne kontrowersje wśród zebranych wzbudził tryb zatwierdzania regulaminu Kolegium Wojewódzkiego. Ostatecznie zebrani jednomyślnie uchwalili tekst ramowego regulaminu działania Wojewódzkiego Kolegium Sędziów wprowadzając do wersji zaproponowanej przez U. Jahra kilka zmian. Jednolity tekst regulaminu publikujemy dalej w naszym biuletynie.

Cz. Szmigielski poinformował zebranych o najczęstszych błędach popełnianych przez arbitrow w sprawozdaniach sędziowskich.

Ponadto dyskutowano jeszcze o sprawie kontrowersyjnego pata, licencjach sędziowskich w roku 2000, sprostowaniu prezesa PZSzach do biuletynu nr 1/99 Kolegium Sędziów PZSzach, bazie arbitrow szachowych, a także o ilościowej obsadzie sędziowskiej zawodów szachowych - o tych sprawach szerzej na łamach naszego biuletynu na stronach następnych.

RAMOWY REGULAMIN DZIAŁANIA

KOLEGIUM SĘDZIÓW WOJEWÓDZKIEGO ZWIĄZKU SZACHOWEGO

§ 1. Wstęp

- 1.1 Kolegium sędziów wojewódzkiego związku szachowego, zwane dalej Kolegium Wojewódzkim, jest najwyższą władzą sędziowską wojewódzkiego związku szachowego, podlegającą Walnemu Zgromadzeniu Delegatów tego związku, a pod względem przepisów kodeksu szachowego - Kolegium Sędziów Polskiego Związku Szachowego.
- 1.2 Kolegium Wojewódzkie działa na statutowym terytorium właściwego organizacyjnie wojewódzkiego związku szachowego.
- 1.3 W skład Kolegium Wojewódzkiego wchodzi sędziowie wybrani na wojewódzkiej konferencji sędziowskiej.
- 1.4 Kolegium Wojewódzkie organizuje pracę sędziów szachowych na terenie właściwego wojewódzkiego związku szachowego.

§ 2. Struktura, ustanawianie władz, kadencja

- 2.1 W skład Kolegium Wojewódzkiego wchodzi przewodniczący oraz trzech do pięciu członków.
- 2.2 Przewodniczący Kolegium Wojewódzkiego jest wyłoniony w odrębnym głosowaniu, podczas wyborów na wojewódzkiej konferencji sędziowskiej.
- 2.3 Wybory do Kolegium Wojewódzkiego powinny nastąpić przed Walnym Zgromadzeniem Delegatów właściwego terytorialnie wojewódzkiego związku szachowego.
- 2.4 Kadencja Kolegium Wojewódzkiego trwa tyle co kadencja władz Wojewódzkiego Związku Szachowego.
- 2.5 Wybrany przewodniczący Kolegium Wojewódzkiego może wejść w skład Zarządu właściwego terytorialnie wojewódzkiego związku szachowego.
- 2.6 Przed upływem kadencji przewodniczący Kolegium Wojewódzkiego może być odwołany przez organ powołujący.
- 2.7 Rezygnacja przewodniczącego Kolegium Wojewódzkiego lub przypadek losowy, uniemożliwiający pełnienie funkcji, upoważnia członków Kolegium do wyznaczenia spośród siebie p.o. przewodniczącego, do czasu najbliższej wojewódzkiej konferencji sędziowskiej.
- 2.8 Kolegium Wojewódzkie ma prawo odwołać ze swego składu członka, jeżeli:
 - a. nie uczestniczył w dwóch kolejnych posiedzeniach Kolegium, bez usprawiedliwienia,
 - b. nie wykonał powierzonych mu zadań w należytej formie lub terminie,
 - c. zawiódł pod względem fachowym lub etycznym.
- 2.9 Przewodniczący Kolegium Wojewódzkiego ma prawo uzupełniania składu w czasie trwania kadencji, w miejsce członka który ubył.

§ 3. Zadania, prawa i obowiązki, ważność uchwał

- 3.1 Zadaniem Kolegium Wojewódzkiego jest przede wszystkim:
 - a. współpraca z zarządem właściwego terytorialnie wojewódzkiego związku szachowego,
 - b. opiniowanie regulaminów zawodów wojewódzkich,
 - c. orzekanie w sprawach odwołań od decyzji sędziów zawodów wojewódzkich,
 - d. ocena pracy, badanie aktywności oraz nadzór nad działalnością sędziów szachowych w województwie,
 - e. prowadzenie ewidencji sędziów na terenie właściwego wojewódzkiego związku szachowego,
 - f. wydawanie licencji sędziowskich dla arbitrow klasy drugiej i trzeciej w województwie,
 - g. organizowanie kursów sędziowskich i nadawanie klas trzecich i drugich,
 - h. typowanie arbitrow do przeszkolenia na kursach sędziowskich centralnych,
 - i. wnioskowanie o nadanie, wyróżniającym się sędziom, honorowych odznak PZSzach i innych wyróżnień,
 - j. nakładanie kar na sędziów oraz okresowe zawieszanie uprawnień sędziowskich arbitrow klas okręgowych, w przypadku stwierdzenia zaniechania obowiązków, popełnienia czynu nagannego względnie nie licującego z zasadami etyki sportowej przez sędziego,
 - k. wnioskowanie do Kolegium Sędziów PZSzach o ukaranie względnie zawieszenie uprawnień sędziowskich arbitrow klas centralnych,
 - l. informowanie środowiska sędziowskiego w województwie o zmianie przepisów kodeksu szachowego oraz interpretacjach sędziowskich wydanych przez Kolegium Sędziów PZSzach,
 - m. sporządzanie rocznych sprawozdań z działalności.
- 3.2 Przewodniczący Kolegium Wojewódzkiego kieruje całością działań tego gremium, w szczególności:
 - a. zwołuje posiedzenia Kolegium i przewodniczy im,
 - b. ustala zakres prac i zadań dla członków Kolegium,
 - c. zatwierdza sędziów głównych na zawodach wojewódzkich,
 - d. realizuje preliminarz finansowy, zatwierdzony przez wojewódzki związek szachowy,
 - e. współpracuje z Kolegium Sędziów PZSzach i bierze udział w ogólnopolskich konferencjach szachowych.
- 3.3 Członkowie Kolegium Wojewódzkiego mają obowiązek:
 - a. uczestniczenia w zebraniach Kolegium z głosem stanowiącym,
 - b. wykonywania zadań wyznaczonych przez przewodniczącego.

3.4 Członkowie Kolegium Wojewódzkiego mają prawo zgłaszania wniosków merytorycznych.

3.5 Uchwały Kolegium Wojewódzkiego zapadają zwykłą większością głosów.

§ 4. Wojewódzka konferencja sędziów szachowych

4.1 Z inicjatywy Kolegium Wojewódzkiego, przynajmniej raz na dwa lata, zbiera się wojewódzka konferencja sędziów, zwana dalej Konferencją Wojewódzką, w której mają prawo uczestniczyć wszyscy sędziowie szachowi, zarejestrowani w danym Kolegium Wojewódzkim i posiadający aktualną licencję sędziowską.

4.2 Zadaniem Konferencji Wojewódzkiej jest wymiana poglądów, szkolenie i przekazywanie środowisku nowych przepisów oraz interpretacji sędziowskich.

4.3 Konferencja dokonuje oceny pracy Kolegium Wojewódzkiego, na podstawie sprawozdań merytorycznych i finansowych oraz prowadzonej działalności statutowej tego gremium.

4.4 Uchwały Konferencji Wojewódzkiej zapadają zwykłą większością głosów.

4.5 Konferencja Wojewódzka wybiera członków Kolegium Wojewódzkiego na następną kadencję władz.

4.6 W Konferencji Wojewódzkiej mogą uczestniczyć, dla celów szkoleniowych ale bez prawa głosu stanowiącego, sędziowie nie posiadający licencji.

§ 5. Finansowanie

5.1 Preliminarz finansowy, związany z działalnością Kolegium Wojewódzkiego, zatwierdza zarząd wojewódzkiego związku szachowego, na wniosek przewodniczącego.

5.2 W preliminarzu powinny być uwzględnione środki na szkolenie sędziów oraz działalność Kolegium Wojewódzkiego.

5.3 W ramach zatwierdzonego preliminarza, przewodniczący jest uprawniony do:

- a. dysponowania środkami na organizację posiedzeń, kursów i konferencji sędziowskich,
- b. wnioskowanie o zawarcie umów z funduszu bezosobowego,
- c. składania zamówień na druki,
- d. dokonywanie innych rozliczeń, wynikających z preliminarza.

§ 6. Postanowienia końcowe

6.1 Kolegium Wojewódzkie sporządza sprawozdanie z działalności, które składa na dorocznym Walnym Zgromadzeniu Delegatów wojewódzkiego związku szachowego, oceniającym efekty pracy Kolegium Wojewódzkiego.

6.2 Regulamin ramowy działania Kolegium Wojewódzkiego został opracowany przez Kolegium Sędziów PZSzech. Na podstawie tego regulaminu ramowego wojewódzkie kolegia powinny opracować swoje regulaminy, uwzględniające specyfikę danego województwa i wprowadzające nazwy właściwe dla poszczególnych wojewódzkich związków szachowych.

6.3 Regulamin działania Kolegium Wojewódzkiego nie może być sprzeczny z regulaminem ramowym, opracowanym przez Kolegium Sędziów PZSzech i jest zatwierdzany przez Walne Zgromadzenie Delegatów wojewódzkiego związku szachowego.

6.4 Każdorazowe zmiany regulaminu Kolegium Wojewódzkiego wymagają akceptacji Walnego Zgromadzenia Delegatów wojewódzkiego związku szachowego.

6.5 Sprawy sporne, wynikające z zatwierdzonego regulaminu Kolegium Wojewódzkiego, rozstrzyga Kolegium Sędziów PZSzech.

Warszawa, 23 października 1999 r.

Sprostowanie prezesa PZSzech do biuletynu 1/99

W numerze 1/99 biuletynu wydawanego przez Kolegium Sędziów PZSzech przeczytałem z niemałym zdumieniem, iż pan Andrzej Filipowicz publicznie postawił mi zarzut, że przed Olimpiadą w Eliście zatelefonowałem do FIDE i zażądałem wykreślenia jego osoby jako olimpijskiego arbitra, co zostało przez FIDE spełnione a Andrzej Filipowicz, który podobno miał pełnić rolę sędziego głównego, został tej szansy pozbawiony.

Otóż sprawa wyglądała nieco inaczej. Pewnego dnia do Biura PZSzech zadzwonił członek naczelnych władz FIDE Boris Kutin z zapytaniem, czy Polski Związek Szachowy udziela rekomendacji do pełnienia funkcji arbitra na Olimpiadzie panu Andrzejowi Filipowiczowi? Odpowiedziałem, że pan Filipowicz nigdy o taką rekomendację do PZSzech się nie zwracał, ale sprawa leży w gestii Kolegium Sędziów i po zasięgnięciu jej opinii udzielimy FIDE odpowiedzi. Bezzwłocznie skontaktowałem się z przewodniczącym Kolegium Sędziów panem Ryszardem Więckowskim, który oświadczył, że Andrzej Filipowicz nie prosił Kolegium ani o zgodę ani o rekomendację, ale Kolegium widzi raczej kandydaturę innego sędziego, bardziej związanego w ostatnich latach współpracą z PZSzech, pana Kajetana Przysieckiego z Gorzowa. Taka była więc decyzja PZSzech, przekazana następnie oficjalnie do FIDE.

Ubolewam nad faktem, iż pan Andrzej Filipowicz świadomie przeinacza fakty, dążąc na każdym kroku do dyskredytowania mojej osoby. Przez wiele lat działalności na forum FIDE, ten zasłużony działacz działał na własną rękę, nie konsultując nawet przed Kongresami FIDE najważniejszych spraw z Zarządem Związku. Tak było podczas Kongresu Wyborczego FIDE, w którym w imieniu naszego Związku głosował przeciwko prezydentowi F. Campomanesowi, wiążąc swoje prywatne nadzieje z Hiszpanem Toranem. Od czasu porażki w ostatnich wyborach do władz PZSzech pan Andrzej Filipowicz nie odwiedza siedziby Związku a w swoich publikacjach deklaruje się jako zdecydowany antagonistą obecnego Zarządu Związku. Mimo to, gdybym wiedział, że propozycje FIDE sięgają aż funkcji sędziego głównego Olimpiady w Eliście, potrafiłbym dla dobra polskich szachów puścić w niepamięć niezyciwe dla nas zachowania byłego wiceprezesa. Niestety, pan Andrzej wszystko utrzymywał w tajemnicy przed PZSzech. i głównie przez to sam siebie dyskwalifikował.

Z wyrazami szacunku dla polskich sędziów szachowych
Prezes Polskiego Związku Szachowego

/-/ Jacek Żemantowski

Licencje sędziowskie w roku 2000

Kolegium Sędziów Polskiego Związku Szachowego postanowiło, że nie będzie rozprawiać znaczków licencyjnych do licencji sędziowskich. Co rok będzie powstawać centralna lista sędziów (CLS) uprawnionych do prowadzenia zawodów szachowych. Lista ta będzie publikowana w internecie, na stronach Polskiego Związku Szachowego pod adresem: <http://www.atm.com.pl/~pzszech> oraz w każdym numerze biuletynu informacyjnego Kolegium (BIK). Aby znaleźć się na CLS uprawnionych do sędziowania zawodów w roku 2000 sędziowie posiadający licencje centralne obowiązani są przesłać **listem zwykłym** kserokopię dowodu wpłaty 30,- PLN na konto PZSzech (PKO-BP XV O/Warszawa 10201156-8468-270-1-111) na adres przewodniczącego Kolegium (Tomasz Delega, 03-553 Warszawa, ul. Myszkowska 4/20), a także zawrzeć stosowne ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z wykonywaniem obowiązków sędziego szachowego. Będą przyjmowane jedynie wpłaty imienne. Dowód wpłaty musi zawierać:

- imię i nazwisko oraz numer licencji sędziego, za którego jest wnoszona opłata,
- adnotację (w rubryce tytuł wpłaty): opłata sędziowska za rok 2000

Sędziowie nie posiadający do chwili obecnej licencji sędziowskiej klasy centralnej muszą ponadto przesłać na adres przewodniczącego wszelkie dokumenty niezbędne do uzyskania licencji (patrz BIK 1/99).

Przypominamy, że Komisja Klasyfikacji i Rankingu (KKiR) PZSzech nie przyjmuje sprawozdań sędziowskich od arbitrow nie posiadających licencji. BIK będzie wysyłany na adres domowy jedynie do tych sędziów, którzy uiszcza roczną opłatę i znajdują się na CLS. Przypominamy również sędziom głównym zawodów, że sędziowie rundowi (pomocniczy, asystenci) mają obowiązek również posiadać licencję sędziowską. Od przyszłego roku (2000) zawody, w których jako rundowi sędziowali arbitrzy bez licencji, będą również kwestionowane. Stawka za licencję dla sędziów klasy okręgowej pozostaje na niezmiennym poziomie i wynosi 20,- PLN.

Ogólnopolska baza adresowa w internecie

W związku z planami utworzenia ogólnodostępnej bazy adresowej (OBA) licencjonowanych sędziów szachowych klasy centralnej, która zostanie umieszczona w serwisie internetowym PZSzech pod adresem <http://www.atm.com.pl/~pzszech>, a także w związku z wejściem w życie Ustawy o Ochronie Danych Osobowych, zwracamy się do wszystkich, którzy chcą znaleźć w OBA z prośbą o przesłanie **listem zwykłym**, na adres przewodniczącego Kolegium Sędziów PZSzech (Tomasz Delega, 03-553 Warszawa, ul. Myszkowska 4/20), następującego oświadczenia:

Oświadczenie

.....
(miejsce, dnia)

.....
(imię i nazwisko)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(telefon z nr kierunkowym)

.....
(adres do korespondencji)

Polski Związek Szachowy
Kolegium Sędziów

Wyrażam zgodę, w związku z art. 23 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883) na przetwarzanie przez Polski Związek Szachowy w celach związanych z działalnością statutową, w tym w związku z utworzeniem Ogólnodostępnej Bazy Adresowej licencjonowanych sędziów szachowych klasy centralnej, w systemach informatycznych, kartotekach i innych zbiorach ewidencyjnych moich danych osobowych podanych przeze mnie w związku z przyznawaniem przez Polski Związek Szachowy licencji sędziego szachowego. Zebrane dane osobowe będą udostępniane organizatorom imprez szachowych w Polsce i za granicą, a także innym podmiotom zainteresowanym nawiązaniem kontaktu ze mną. Mam świadomość, że moje dane osobowe, opublikowane w internecie, będą dostępne dla osób trzecich.

.....
(podpis składającego oświadczenie)

Ankieta dla wojewódzkich kolegiów sędziowskich

Kolegium Sędziów Polskiego Związku Szachowego zwraca się z uprzejmą prośbą do Wojewódzkich Związków Szachowych / Wojewódzkich Kolegiów Sędziowskich z prośbą o wypełnienie i przesłanie **listem zwykłym**, na adres Przewodniczącego Kolegium Sędziów PZSzech (Tomasz Delega, 03-553 Warszawa, ul. Myszkowska 4/20), następującej ankiety:

.....(nazwa Wojewódzkiego Związku Szachowego)

Czy na waszym terenie istnieje Wojewódzkie Kolegium Sędziów: TAK/NIE*

Czy został uchwalony regulamin Wojewódzkiego Kolegium Sędziów: TAK/NIE*

Ilu sędziów w waszym Województwie posiada licencję sędziego klasy okręgowej:

.....(adres korespondencyjny Kolegium Wojewódzkiego lub Zarządu jeśli nie ma kolegium)

.....(imię i nazwisko Przewodniczącego Kolegium jeśli Kolegium WZSzach istnieje)

Lista sędziów zainteresowanych udziałem w Centralnym Kursie Sędziowskim:

Imię i nazwisko	klasa sędziowska

.....
(czytelny podpis osoby wypełniającej ankietę)

Kontrowersyjny pat - c.d.

Powróćmy do sprawy kontrowersyjnego pata, omawianej w poprzednim numerze biuletynu. Kolegium zwróciło się w tej sprawie z prośbą o zajęcie stanowiska do trzech niezależnych ekspertów, sędziów klasy FIDE. Cytujemy dwie wypowiedzi:

Andrzej Filipowicz - arbiter klasy międzynarodowej

Na wstępie poprawiam nienadzwyczajne sformułowanie problemu, które może być przyczyną całego nieporozumienia, cytuję: "Zawodnik grający białymi wykonał posunięcie (podkreślenie A.F.) patujące a6-a7 itd. ..." co daje od razu odpowiedź i rozwiązanie sprawy. Moim zdaniem należy problem tak prezentować:

Sytuacja: (białe: Kb6, Sc5, a6; czarne: Ka8)

1. Grający białymi wziął do ręki pionka i postawił na polu a7, nie wypuszczając go z ręki. W tym momencie zobaczył, że przeciwnik przekroczył czas, więc zareklamował u sędziego przekroczenie czasu.
2. Pionkiem można było zrobić tylko ten jedyny ruch, prowadzący do pata.

Decyzja: Zawodnik grający białymi wygrał partię!

Uzasadnienie:

1. Istnieją tylko pojęcia: posunięcie wykonane lub niewykonane. Nie ma w przepisach FIDE żadnych faz pośrednich wykonania ruchu, ani ich interpretacji (czym grożą i co ich wykonanie ewentualnie powoduje), naturalnie poza art. 4.7, gdzie występuje "część ruchu" tzn. odjęcie ręki od bierki (bez naciśnięcia zegara) i dotyczy tylko zasady "postawiona stoi".
2. Nawet w art. 6.7 jest sformułowanie: "okres upływający pomiędzy wykonaniem ruchu na szachownicy i naciśnięciem dzwigni zegara" (zakończenie posunięcia)
3. Moim zdaniem ruch nie został wykonany, a więc reklamacja przekroczenia czasu jest prawidłowa.
4. Ruch nie został wykonany, a więc bierka może być cofnięta na pole wyjściowe i teraz przed obu zawodnikami jest wiele możliwych sytuacji - każdy z nich może się w tym momencie poddać, mogą podpisać remis względnie zareklamować przekroczenie czasu. Wg mojej oceny trzymanie bierki w ręku czy postawienie jej z powrotem na wyjściowym polu nie wpływa na zmianę sytuacji, bo nie zwiększa ani nie umniejsza uprawnień gracza, ani odnośnie posunięcia, ani odnośnie innych przepisów.
5. Reklamowanie czasu z bierką w ręku czy cofniętą na wyjściowe pole powinno w praktyce mieć analogiczne konsekwencje. W obu przypadkach ruch nie został wykonany.

Przykłady - analogie

1. Zawodnik grający białymi wziął do ręki skoczka, którego mógł postawić na jedyne pole i tym ruchem dawał mata. Nie widział jednak mata, więc postawił skoczka z powrotem na wyjściowe pole i zaczął się zastanawiać. Wtedy niespodziewanie przekroczył czas. Przeciwnik grający czarnymi zareklamował i wygrał partię, a przecież w gruncie rzeczy był prawie zamatowany!?
2. Zawodnik grający białymi (miał złą pozycję) wziął do ręki hetmana, postawił go na jakimś polu, nie wypuszczając z ręki. Ten ruch prowadził do pata, ale on nie widział, że to patujące posunięcie, cofnął więc ruch i poddał partię. Nikt nie ma wątpliwości, że poddanie jest ważne. Nikt go nie zmusi do wykonania prawie wykonanego posunięcia.

Mirosław Gneciak - arbiter klasy międzynarodowej

Moim zdaniem w opisie problemu tkwi sedno i rozwiązanie. Cytuję: "Zawodnik grający białymi wykonał posunięcie patujące (a6-a7), (podkreślenie M.G.) i nie odejmując ręki od bierki zareklamował przekroczenie czasu przez przeciwnika, a nie mógł tą bierką wykonać innego posunięcia niż patujące." Podstawowe znaczenie ma odpowiedź na pytanie: "czy zawodnik wykonał posunięcie"?

- jeżeli "tak" to zgodnie z pkt. 5.2 "Pat natychmiast kończy partię" i partia kończy się remisem;
- jeżeli "nie" to zawodnik ma prawo do reklamacji czasu przez przeciwnika. Wówczas zgodnie z pkt. 6.8 sędzia ma stwierdzić ten fakt lub zawodnik ma złożyć prawidłową reklamację.

Odpowiedź na postawione pytanie winna wynikać wyłącznie z ducha i litery przepisu, a w żadnym przypadku z faktu, że jest to jedyne posunięcie, jakie można wykonać dotkniętą bierką. Podkreśliłem określenie "dotknięta bierka" by w ten sposób nie zgodzić się z nieuprawnioną interpretacją rozszerzającą, że "ponieważ bierką nie można już wykonać żadnego innego posunięcia to pat jest ważniejszy i kończy grę". Czy z faktu, że zawodnik dotknął bierki, którą może wykonać matujące posunięcie, ale "nie widzi" tego posunięcia (!) ma wynikać, że sędzia automatycznie zarejestruje wygraną? Sędzia nie ma takiego prawa! Sędzia nie ma prawa do oceny jakie posunięcia może wykonać zawodnik, chociażby były one jedynymi, a wyłącznie do oceny zdarzeń wynikających z wykonanego posunięcia lub oceny, czy posunięcie zostało wykonane zgodnie z przepisami.

Dlatego też należy odpowiedzieć na pytanie: czy wykonane posunięcie zostało zakończone? odstępując od faktu, że jest to jedyne możliwe posunięcie tą bierką. Postawmy pytanie: czy naruszone zostałyby przepisy, gdyby zawodnik powrócił bierką na początkową pozycję. Jedyne obowiązki to, po zakończeniu namysłu, wykonanie posunięcia dotkniętą bierką. Zawodnik może tego dokonać nawet przed wykonaniem matującego czy patującego posunięcia. Powoli zaczyna klarować się jednoznaczne stwierdzenie, że "zawodnik grający białymi nie wykonał posunięcia" i wobec tego "pat nie stanął na szachownicy".

Tak więc zawodnik miał prawo do reklamacji przekroczenia czasu do namysłu przez przeciwnika. Tutaj z kolei pozwolę się nie zgodzić na przywołanie analogii pkt. 4.7., ponieważ jest przepisem szczególnym a nie ogólnym. Umieszczenie go w artykule 4 jednoznacznie plasuje go jako przepis komplementarnie związany z wykonywaniem posunięć i nie nakłada na zawodnika obowiązku reklamacji dotkniętej bierki a wręcz daje mu prawo do zrzeczenia się z tego przywileju poprzez dotknięcie bierki. Dotknięcie bierki zamyka możliwość reklamacji przepisu "dotknięta idzie" i nie rozciąga wykładni tego przepisu na inne składane reklamacje na okoliczność, że "wyłącznie przed dotknięciem bierki". Zawodnik ma prawo w każdym momencie przed zakończeniem gry reklamować przekroczenie czasu do namysłu i dlatego jeśli nie zakończone zostało posunięcie patujące to prawidłowa reklamacja winna spowodować uznanie zwycięstwa zawodnika grającego białymi.

O ile nie zaszyły inne nie opisane okoliczności to w przedmiotowym przypadku podjąłbym decyzję uznającą za zasadną reklamację przekroczenia czasu do namysłu przez zawodnika grającego bierkami koloru czarnego. Zawodnik grający białymi nie wykonał posunięcia kończącego grę "natychmiast" i dlatego zachował prawo do reklamacji wygranej poprzez przekroczenie czasu do namysłu przez przeciwnika.

Po zapoznaniu się z opiniami ekspertów Kolegium Sędziów PZSzach, po dyskusji i wymianie poglądów, podzieliło ich punkt widzenia. Werdykt Kolegium: zawodnik grający białymi wygrał, ponieważ nie wykonał posunięcia patującego.

Wytyczne w sprawie obsady sędziowskiej

Koledzy sędziowie! Szanowni Organizatorzy Imprez Szachowych!

Ostatnio docierają do Kolegium Sędziów PZSzach niepokojące sygnały, że zawody szachowe, w których uczestniczy ponad stu zawodników prowadzi jeden arbiter! Jest to sytuacja niedopuszczalna! Rozumiemy, że szukając możliwości ograniczenia kosztów organizacyjnych imprezy, organizatorzy decydują się zatrudniać jak najmniejszą liczbę sędziów. Ale wszystko ma swoje granice! Rola sędziego nie ogranicza się jedynie do osoby rejestrującej wyniki partii!

Postanowiliśmy zobligować organizatorów imprez szachowych z cyklu Mistrzostw Polski, aby na każdym czterdziestu zawodników grających w turnieju zatrudniali co najmniej jednego sędziego rundowego (asystenta sędziego głównego). Będziemy wnioskować, aby stosowne zapisy w tej sprawie znajdowały się w każdym regulaminie imprezy opracowywanym przez Komisję Sportową lub Młodzieżową Polskiego Związku Szachowego.

Apelujemy również do organizatorów wszystkich innych zawodów szachowych, aby obsada sędziowska była na odpowiednim poziomie do rangi zawodów.

Alfabetyczne zestawienie sędziów z licencją sędziowską klasy centralnej

Stan na dzień 1 listopada 1999 r.

Abraham Zygmunt, Adolph Florian, Augustowski Janusz, Bernacki Zygmunt, Błażejczak Wenanty, Bocheński Marian, Boroch Michał, Borowski Adam, Bubula Dominik, Budnik Kazimierz, Bukowski Zbigniew, Bura Mikołaj, Bysiewicz Marian, Chojnicki Zenon, Cichorz Stanisław, Czajka Zbigniew, Czepiec Marek, Daniszkowicz Bogdan, Dańczak Wilhelm, Delega Tomasz, Derlacz Tomasz, Dłużniewski Izidor, Dudanowicz Leopold, Ewert Ryszard, Faber Ginter, Filipowicz Andrzej, Frankiewicz Jan, Gorajek Henryk, Górecki Stanisław, Grodzki Andrzej, Gromek Marek, Grzywna Stanisław, Gudojc Henryk, Halamus Hieronim, Hałubek Stefan, Hanus Jerzy, Hanusek Eugeniusz, Heliosz Jan, Honza Tadeusz, Irlík Andrzej, Jahr Ulrich, Janik Marcin, Jankowski Franciszek, Jaworski Andrzej, Jaworski Edward, Kabat Tadeusz, Kamiński Ludwik, Kasperek Wiesław, Kinasz Eugeniusz, Kopydłowski Waldemar, Kornasiewicz Stanisław, Kropotow Alicja, Krynicki Henryk, Krysiak Eugeniusz, Kucharski Mariusz, Kuma Bogusław, Lasoń Marian, Łobejko Marek, Machlowski Sławomir, Madej Adam, Mamezar Michał, Marcinkowski Stanisław, Marczak Ireneusz, Maślanka Alfred, Matlak Jacek, Merta Zdzisław, Michalska Maria, Michalski Andrzej, Michalski Benedykt, Miklosik Leon, Mostowski Bogusław, Narloch Zbysław, Niwiński Włodzimierz, Obrochta Bogdan, Olczyk Antoni, Olejniczak Romuald, Paciejewski Henryk, Paciejewski Ryszard, Paderewska Regina, Panek Tadeusz, Pawłowski Paweł, Piaskowski Władysław, Polkowski Zdzisław, Polny Stefan, Popławski Tadeusz, Przysiecki Kajetan, Ptaszyński Tomasz, Pych Ryszard, Pyda Zbigniew, Pyrkosz Igor, Raczkowski Zygmunt, Radwan Jan, Rosiek Ryszard, Rybak Józef, Ryll Zygmunt, Ryszkiewicz Barbara, Samson Lucjan, Sankiewicz Grzegorz, Sapis Witalis, Serwa Agnieszka, Serwa Ryszard, Staniszewski Paweł, Sumara Adam, Suwarski Paweł, Szafraniec Tadeusz, Szczawiński Czesław, Szczepaniak Zbigniew, Szewczak Andrzej, Szewczyk Zbigniew, Szmigielski Czesław, Szydełko Kazimierz, Ślesiński Eugeniusz, Świebocki Jan, Turecki Stanisław, Turek Kazimierz, Turlej Stanisław, Ukraiński Roman, Walczak Eugeniusz, Wantuch Adam, Wielecki Zygmunt, Więckowski Ryszard, Winiarczyk Władysław Woda Janusz, Wodyński Bogdan, Wronicz Stefan, Wydrowski Leszek, Zapala Jan, Zega Leszek, Zerek Bogdan, Ziółkowski Bolesław, Żochowski Wiesław

Przykładowy test egzaminacyjny dla sędziów zdających na klasę centralną

Wiele osób zwraca się do Kolegium Sędziów z pytaniem, jak, po opracowaniu testów, będzie wyglądał egzamin na kursie centralnym? Prezentujemy przykładowy test egzaminacyjny. W części pierwszej należy wybrać prawidłową odpowiedź. Może się zdarzyć, że odpowiedzi prawidłowych jest kilka, wtedy należy zaznaczyć wszystkie. W części drugiej należy skojarzyć rundę turnieju granego systemem szwajcarskim i napisać prawidłowe kojarzenie par. Część trzecia polega na wykonaniu prawidłowych obliczeń rankingowych. Prezentowane pytania egzaminacyjne są przykładowe. Nie jest celem prezentacji testu udostępnienie pytań ewentualnym kursantom lecz przedstawienie formy testu - na egzaminie będzie ona zbliżona do przedstawionej poniżej.

Część pierwsza

Jak traktuje się wyniki zawodnika, który wycofał się z turnieju (rozgrywanego systemem szwajcarskim) ?

- A. Wyniki zawodnika pozostają w tabeli bez żadnych zmian, a zawodnik nie jest dalej kojarzony.
- B. Jeśli zawodnik rozegrał mniej niż 50 % partii jego wyniki zostają anulowane.
- C. Wyniki pozostają bez zmian, a pozostali przeciwnicy otrzymują punkt walkowerem.

Jakie kary może nałożyć na zawodnika sędzia za odmowę prowadzenia zapisu ?

- A. Nie może nałożyć żadnej kary.
- B. Może ukarać upomnieniem za niesportowe zachowanie.
- C. Może ukarać na kilka sposobów aż do orzeczenia przegranej włącznie.

Jakie są warunki uznania zawodów za klasyfikacyjne ?

- A. Każdy z zawodników musi mieć możliwość wypełnienia normy na wyższą kategorię lub poprawienia swojego rankingu.
- B. Musi być minimum 9 partii.
- C. Zawody muszą trwać nie dłużej niż 60 dni.

Jak należy postąpić w sytuacji gdy obaj przeciwnicy przekroczyli czas do namysłu, a nie można ustalić, która chorągiewka opadła pierwsza ?

- A. Partia jest obustronnie przegrana.
- B. Partia kończy się remisem
- C. Partię należy dalej kontynuować, a kolejne posunięcie należy traktować jako pierwsze po kontroli.

Jakie kary może nałożyć sędzia na zawodnika za wykonanie nieprawidłowego posunięcia w ♠szybkim finiszu♠.

- A. Za każde takie wykroczenie dodać 2 minuty przeciwnikowi.
- B. Dodać 2 minuty do namysłu przeciwnikowi.
- C. Za pierwsze wykroczenie dodać 2 minuty przeciwnikowi, za drugie kolejne 2 minuty a przy trzecim powinien orzec przegraną zawodnika.

Kiedy zawodnik może przestać prowadzić zapis ?

- A. Kiedy jeden z zawodników ma mniej niż 5 minut czasu do namysłu
- B. Kiedy zawodnik ma mniej niż 5 minut do namysłu
- C. W drugim etapie gry (szybki finisz)

Jaki jest prawidłowy sposób wykonania roszady

- A. Kolejność przestawienia króla i wieży jest bez znaczenia.
- B. Najpierw należy wykonać ruch królem a następnie wieżą.
- C. Najpierw należy wykonać ruch wieżą, a następnie królem.

Ile punktów wynosi podstawa punktacji rankingowej dla mężczyzn?

- A. 1100
- B. 1050
- C. 1000

Jak zaokrągla się średni ranking turnieju?

- A. W dół
- B. Nie zaokrągla się
- C. W górę

Jakich rezultatów partii nie bierze się pod uwagę do obliczeń rankingowych?

- A. Przegrana walkowerem
- B. Wygrana walkowerem
- C. Zweryfikowana bez gry

W jakich turniejach mogą być zdobywane centralne kategorie szachowe?

- A. Turniej drużynowy dwukołowy
- B. Turniej indywidualny dwukołowy
- C. Turniej drużynowy jednokołowy

Ile dni może maksymalnie wynosić czas trwania indywidualnego turnieju klasyfikacyjnego, aby można uznać zdobyte w nim normy na kategorie i tytuły?

- A. 6 tygodni
- B. 90 dni
- C. 2 miesiące

Jakie jest maksymalne dopuszczalne tempo gry do sklasyfikowania turnieju na I kategorię?

- A. 20 pos./1h + 0,5h na dokończenie partii
- B. 25 pos./1h + 0,5h na dokończenie partii
- C. 35 pos./1h + 0,5h na dokończenie partii

Jaki minimalny wynik procentowy musi osiągnąć zawodnik w turnieju dla zdobycia którejkolwiek kategorii szachowej?

- A. 50%
- B. 40%
- C. 30%

Jeżeli sędzia nie dysponuje wiarygodnym rankingiem FIDE zawodnika, co powinien uczynić przed rozpoczęciem turnieju szwajcarskiego?

- A. Nie przeliczać rankingów lokalnych na FIDE-owskie
- B. Przeliczać wg odpowiednich wzorów
- C. Oszacować z taką dokładnością jaka jest tylko możliwa

Część druga

System szwajcarski oparty na rankingu. Zadanie - skojarzyć czwartą rundę turnieju. Stan po rundzie III - pierwsze grupy punktowe

Nr Przeciwnicy Kolory bierek Przenoszenia

5 : 20,14,12 WBW

2 : 17,25,7 BWB u

6 : 21,11,13 BWB

1 : 16,12,18 WBW

3 : 18,24,8 WBW

4 : 19,7,11 BWB

8 : 23,17,3 BWB

9 : 24,18,10 WBW

11 : 26,6,4 WBW

12 : 27,1,5 BWB

15 : 30,28,14 WBW D

25 : 10,2,16 WBW d

Oznaczenia: B - black (czarny), W - white (biały), Uu - up (do góry), Dd - down (w dół)

Część trzecia

	Nazwisko	KTG	Ranking	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Suma
1	Biały	II	1800		1,0	0,0	1,0	0,5	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	6,5
2	Żółty	I	2000	0,0		0,0	0,5	0,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5	1,0	0,0	5,5
3	Zielony	I++	2100	1,0	1,0		1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,5	0,5	0,5	0,5	6,0
4	Szary	II	1800	0,0	0,5	0,0		0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,5	4,0
5	Czarny	I	2120	0,5	1,0	1,0	1,0		1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	1,0	0,0	9,0
6	Niebieski	I+	2045	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0		1,0	1,0	1,0	0,5	0,0	0,0	5,5
7	Pomarańczowy	II	1800	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0		0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	6,0
8	Czerwony	I+	2145	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0		1,0	1,0	1,0	0,0	5,0
9	Granatowy	I	2075	1,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		1,0	1,0	1,0	5,0
10	Brązowy	I+	2022	1,0	0,5	0,5	1,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0		0,0	1,0	5,0
11	Błękitny	II	1800	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0		0,0	2,5
12	Seledynowy	I	2000	0,0	1,0	0,5	0,5	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0		6,0

1. Obliczyć średni ranking turnieju.
2. Obliczyć normy na kategorię.
3. Podać zawodników którzy wypełnili normy.